

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ОДЕСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ
БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ

Навчально-науковий інститут бізнесу та інформаційних технологій
Кафедра геодезії та землеустрою

СИЛАБУС
освітнього компонента – ОКЗ
ГЕОПРОСТОРОВИЙ АНАЛІЗ

Освітній рівень	Другий (магістерський)	
Програма навчання	обов'язкова	
Галузь знань	19	Архітектура та будівництво
Спеціальність	193	Геодезія та землеустрій
Освітня програма	Геоінформаційні системи і технології	
Обсяг дисципліни	9,0 кредитів ECTS (270 академічних годин)	
Види аудиторних занять	лекції, практичні заняття	
Індивідуальні та (або) групові завдання	Розрахунково-графічна робота (РГР), курсовий проект	
Форми семестрового контролю	Залік, іспит	

Викладач:

Стадніков Володимир Васильович,

к.т.н., професор кафедри геодезії та землеустрою

E-mail: stadnikov_ht@ogasa.org.ua

В процесі вивчення даної дисципліни студенти **ЗНАЙОМЛЯТЬСЯ З МЕТОДАМИ АНАЛІЗУ ГЕОПРОСТОРОВИХ ДАНИХ В ГЕОІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМАХ З МЕТОЮ ВИЯВЛЕННЯ НОВИХ РАНІШЕ НЕВІДОМИХ, ПРАКТИЧНО КОРИСНИХ ЗНАНЬ І ЗАКОНОМІРНОСТЕЙ, НЕОБХІДНИХ ДЛЯ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ, ЗОКРЕМА В СИСТЕМАХ ПІДТРИМКИ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ ЩОДО СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЙ, ГЕОІНФОРМАЦІЙНОГО МОНІТОРИНГУ ЗЕМЕЛЬ І МІСЬКОГО СЕРЕДОВИЩА, В ЗАДАЧАХ ОПРАЦЮВАННЯ ТА КЛАСИФІКАЦІЇ ДАНИХ ДИСТАНЦІЙНОГО ЗОНДУВАННЯ ЗЕМЛІ.**

Наприклад: Вміння використовувати практичні дані автоматизованої інформаційної системи земельного та містобудівного кадастрів при вирішенні завдань.

Передумови для вивчення освітнього компонента.

Вивченню освітнього компонента «Геопросторовий аналіз» передують вивчення дисциплін «Фотограмметрія та дистанційне зондування», «Геоінформаційні системи і бази даних» освітньої програми Геодезія та землеустрій першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

Програмні результати навчання:

- ПРН 2. Використовувати усно і письмово професійно-профільну та технічну українську мову у фаховому середовищі
- ПРН 3. Знати нормативно-правові засади забезпечення питань проектування та експлуатації геоінформаційних систем, геоінформаційних баз даних, прикладних задач з застосуванням геоінформаційних технологій.
- ПРН 4. Знати теоретичні основи геоінформатики, геодезії, вищої та інженерної геодезії, топографічного і тематичного картографування, складання та оновлення карт, фотограмметрії та дистанційного зондування.
- ПРН 5. Знати теоретичні основи інфраструктури геопросторових даних, принципи реалізації та функціонування її компонентів.
- ПРН 6. Використовувати методи збору інформації в галузі геоінформаційних систем, геодезії, землеустрою, кадастрових систем її систематизації і класифікації відповідно до поставленого проектного або виробничого завдання.
- ПРН 7. Знати та розуміти основи стандартизації геопросторових даних, метаданих та геоінформаційних сервісів.
- ПРН 8. Вміти обробляти результати геодезичних вимірювань, топографічних і кадастрових знімів, з використанням геоінформаційних технологій та комп'ютерних програмних засобів.
- ПРН 10. Застосування знань щодо використання геодезичного і фотограмметричного обладнання для збирання геопросторових даних відповідно до поставленого проектного або виробничого завдання
- ПРН 11. Застосування знань методів та практичних навичок із математичної обробки геодезичних і фотограмметричних вимірювань за допомогою геоінформаційних технологій.
- ПРН 13. Спроможність до вибору методів просторового аналізу та геостатистики геопросторових даних, розробки та реалізації сценаріїв геоінформаційного моделювання і аналізу геопросторових даних відповідно до поставленого проектного або виробничого завдання.
- ПРН 14. Вміти планувати та організовувати топографо-геодезичне виробництво з метою підтримання життєвого циклу галузевих геоінформаційних систем та технологій.
- ПРН 16. Вміти використовувати геоінформаційні системи і технології при територіально - просторовому плануванні території, при веденні Державного земельного кадастру, містобудівного кадастру.
- ПРН 17. Вміти враховувати за допомогою геоінформаційних технологій індикатори ринку нерухомості при територіально - просторовому плануванні території, при веденні Державного земельного кадастру, містобудівного кадастру.
- ПРН 19. Знати принципи управління персоналом, вимоги до охорони праці, безпеки життєдіяльності.
- ПРН 20. Вміти реалізувати навички взаємодії, лідерства, командної роботи.

Диференційовані результати навчання

знати:

- джерела інформації необхідні для виконання геопросторового аналізу;
- апаратне і програмне геоінформаційне забезпечення;
- методологічні основи просторового аналізу географічних даних;
- теоретичні основи геостатистики, мережевого аналізу та геообчислень;

розуміти:

- принципи формування технології геопросторового аналізу;
- необхідність застосування вимог нормативних документів для виконання геопросторового аналізу;

володіти:

- сучасним програмним геоінформаційним забезпеченням для створення цифрових проектів в галузі геодезії, топографії, землеустрою.
- практичними навичками використання даними автоматизованої інформаційної системи земельного та містобудівного кадастрів при вирішенні завдань.

вміти:

- застосовувати автоматизовані інформаційні системи земельного та містобудівного кадастрів при вирішенні завдань необхідних для прийняття рішень;
- реалізувати методологію просторового аналізу для вирішення практичних завдань з застосуванням сучасних геоінформаційних систем;
- прописувати план дослідження, здійснювати аналіз та подавати результати в письмовій формі;
- використовувати інструменти просторового аналізу географічних даних в науковій та практичній діяльності;
- моделювати географічні дані на основі просторової регресії, методів інтерполяції.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№ п/п	Назва тем	Кількість годин			
		лекції	Практичні	Лабораторні	Самостійна
1	2	3	4	5	6
	ЧАСТИНА I				
1	Основні відомості. Загальні поняття про інформаційні та геоінформаційні системи	4	2	-	10
2	Структура, функції та технології ГІС	2	2	-	10
3	Подання об'єктів реального світу в ГІС Концептуальні основи просторового аналізу	4	2	-	10
4	Інформаційне забезпечення ГІС	2	2	-	10
5	Організація збереження даних у ГІС	2	2	-	10
6	Загальні відомості про моделювання в ГІС	4	4	-	10
7	Растрові моделі подання просторових даних	4	4	-	10
8	Векторні нетопологічні моделі подання даних у ГІС	2	2	-	10
9	Топологічні відношення в ГІС	2	2	-	10
10	Топологічні моделі подання даних у ГІС	2	2	-	8
	Всього	28	24	-	98
	ЧАСТИНА II				
11	Методологія просторового аналізу. Тріангуляційні моделі даних та ланцюгове кодування	2	2	-	6
12	Об'єктно орієнтовані моделі	4	4	-	8
13	Загальні положення геопросторового аналізу даних	4	4	-	8

14	Візуальний аналіз у ГІС	4	2	-	8
15	Геопросторовий аналіз за допомогою функцій вибору	2	2	-	8
16	Класифікаційний аналіз у ГІС	2	2	-	8
17	Геопросторовий аналіз за допомогою картографічної алгебри	2	2	-	8
18	Геопросторовий аналіз об'єктів за допомогою оверлейних операцій	2	2	-	6
19	Буферний аналіз у ГІС	2	2	-	6
20	Мережевий аналіз у ГІС	2	2	-	6
	Всього	24	24	-	72

Критерії оцінювання та засоби діагностики

Мінімальний та максимальний рівень оцінювання щодо отримання «заліку» складає 60 балів та 100 балів відповідно і може бути досягнений наступними засобами оцінювання:

Засоби оцінювання		Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів
Вид контролю	Кількість у семестрі		
ЧАСТИНА I			
Розрахунково-графічна робота	1	20	30
Практичні роботи (виконання та захист)	10	10	20
Контроль знань:			
- Поточний контроль знань (стандартизовані тести)	2	30	50
- Підсумковий (семестровий) контроль знань	1		
Разом		60	100
ЧАСТИНА II			
Курсової проект	1	20	30
Практичні роботи (виконання та захист)	7	10	20
Контроль знань:			
- Поточний контроль знань (стандартизовані тести)	2	30	50
- Підсумковий (семестровий) контроль знань	1		
Разом		60	100

З дисципліни передбачено виконання розрахунково-графічної роботи «Моделі географічних об'єктів», курсової проект «Базові функції геопросторового аналізу».

Мета розрахунково-графічної роботи: Вміння користуватися нормативно-технічною, технічною документацією для вирішення задач впровадження просторового аналізу. Методичні рекомендації до виконання розрахунково-графічної роботи [1-2]. Методичні рекомендації до виконання курсового проекту [3].

Підсумковий контроль знань проводиться для студентів, що не змогли з будь яких причин набрати необхідну кількість балів, або для студентів, що бажають збільшити вже набрану кількість балів. Підсумковий контроль знань здійснюється у вигляді усної бесіди з викладачем (комісією викладачів) по тематиці навчальної дисципліни.

Інформаційне забезпечення

Основна література

1. Стадніков В.В., Стаднікова Н.В. Методичні рекомендації з навчальної дисципліни «Геопросторовий аналіз 1» до лабораторних занять на тему «Просторовий аналіз в ArcGIS Pro» для студентів освітньо-професійної програми «Геоінформаційні системи і технології» за спеціальністю 193 «Геодезія та землеустрій» освітньо-професійна програма «Геоінформаційні системи і технології» /ОДАБА, 2021 – 52 с.
2. Стадніков В.В., Стаднікова Н.В. Методичні рекомендації з навчальної дисципліни «Геопросторовий аналіз 2» до лабораторних занять на тему «Інструменти аналізу» для студентів освітньо-професійної програми «Геоінформаційні системи і технології» за спеціальністю 193 «Геодезія та землеустрій» освітньо-професійна програма «Геоінформаційні системи і технології» /ОДАБА, 2021 – 49 с.
3. Стадніков В.В., Ліхва Н.В. Методичні рекомендації з навчальної дисципліни «Геопросторовий аналіз» до виконання курсової роботи для студентів освітньо-професійної програми «Геоінформаційні системи і технології» за спеціальністю 193 «Геодезія та землеустрій» освітній рівень другий (магістерський) /ОДАБА, 2023 – 30 с.
4. Шипулін В.Д. Посібник з навчання роботі з кадастрово-реєстраційною системою. - К. ЕСОММ, 2011, 439 с.
5. Зубик А. І. ГІС в урбаністиці та просторовому плануванні: навчально-методичний посібник для аудиторної та самостійної роботи студентів з курсу «Використання ГІС в урбаністиці та просторовому плануванні». Львів, 2021. 580 с
6. Геоінформаційні системи і бази даних: монографія / В. І. Зацерковний, В. Г. Бурачек, О. О. Железняк, А. О. Терещенко. – Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2014. – 492 с.
7. Зацерковний В. І., Бурачек В. Г., Железняк О. О., Терещенко А. О. 3-38 Геоінформаційні системи і бази даних : монографія. – Кн. 2/В. І. Зацерковний, В. Г. Бурачек, О. О. Железняк, А. О. Терещенко. – Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2017. – 237 с.

Допоміжні джерела інформації

8. Mitchell, 2005, “The ESRI Guide to GIS Analysis: Volume 2: Spatial Measurements & Statistics,” Environmental Research Institute, Inc., Redlands California, 238 p. (ISBN: 158948116X).
9. GIS for Science: Applying Mapping and Spatial Analytics/ DOI: 10.17128/9781589485303/ ISBN: 9781589485303 – 2019, 252 p.
10. Подліпаєв В. О. Базовий набір типових геоінформаційних ресурсів для здійснення геоінформаційної підтримки та ведення геопросторового аналізу, “системи управління, навігації та зв’язку” – Полтава.: ПНТУ ім. Ю. Кондратюка, 2019. – Вип. 2 (54). — С. 12–37.
11. Путренко В. В., Системні основи інтелектуального аналізу геопросторових даних // Системні дослідження та інформаційні технології. — 2015. — № 3. — С. 20–33. Базовий рівень аналітичного середовища
12. Подліпаєв В. О. Дослідження можливостей сучасного програмного забезпечення щодо створення геоінформаційних систем трансдисциплінарного використання слабо структурованих даних / V. Podlipaiev // Системи управління, навігації та зв’язку. Збірник наукових праць. – Полтава: ПНТУ, 2020. – Т. 3 (61). – С. 4-12. – doi:https://doi.org/10.26906/SUNZ.2020.3.004.